

Κυριακή Δ΄ Λουκᾶ. Ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου

Ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου

α. Αὐτὸ ποὺ ἔλεγα προηγούμενα ὅτι, ὅταν λείπη ἡ ἀρετὴ εἶναι ὅλα περιττά, ἀποδεικνύεται τώρα πλουσιώτατα. Ἐγὼ ἔλεγα ὅτι καὶ ἡ ἡλικία καὶ ἡ ἰδιοσυγκρασία, καὶ ἡ κατοικία στὴν ἔρημο καὶ τὰ παρόμοια δὲν ὠφελοῦν, ὅταν λείπη ἡ ἀγαθὴ προαίρεση. Αὐτὸ γίνεται ὀλοφάνερο ἀπὸ δῶ. Ἐνῶ μιλοῦσε στὸν κόσμο, τοῦ εἶπε κάποιος ὅτι ἡ μητέρα σου καὶ τ' ἀδέλφια σου σ' ἀναζητοῦν. Κι αὐτὸς εἶπε· Ποιὰ εἶναι ἡ μητέρα μου καὶ ποιὰ τ' ἀδέλφια μου;

Αὐτὰ τὰ ἔλεγε ὅχι ἐπειδὴ ντρεπόταν τὴ μητέρα, οὔτε γιατί ἀρنيόταν ἐκείνην, ποὺ τὸν εἶχε γεννήσει - ἂν ντρεπόταν δὲ θὰ γεννιόταν ἀπ' αὐτήν. Ἦθελε νὰ φανερώση, ὅτι σὲ τίποτα δὲν τὴν ὠφελοῦσε αὐτό, ἂν δὲν κάνη ὅλα ὅσα πρέπει. Κι αὐτὸ ποὺ ἔκαμε ἦταν περιττὴ φιλοδοξία· ἤθελε νὰ δείξη στὸν κόσμο ὅτι ἔχει στὸ χέρι τὸ παιδί καὶ τὸ διατάζει· δὲν ὑποψιαζόταν ἀκόμα τίποτα γι' αὐτὸν σπουδαῖο· γιὰ τοῦτο καὶ ἦρθε κοντὰ του ἄκαιρα.

Προσέξτε λοιπὸν κι ἐκείνης τὴν ἀπερισκεψία κι αὐτῶν. Ἔπρεπε νὰ μποῦν μαζὶ μὲ τὸν κόσμο καὶ ν' ἀκούσουν κι ἂν δὲν τοὺς ἄρεσε αὐτό, νὰ περιμένουν νὰ τελειώση τὸ λόγο του καὶ τότε νὰ πλησιάσουν. Αὐτοὶ ὅμως τὸν καλοῦν ἔξω καὶ μάλιστα μπροστὰ σ' ὄλους, δείχνοντας περιττὴ φιλοδοξία καὶ θέλοντας ν' ἀποδείξουν

ὅτι τοῦ ἐπιβάλλονται μὲ πολλὴν ἐξουσία. Αὐτὸ τὸ δείχνει κι ὁ Εὐαγγελιστὴς κατηγορῶντας τους. Αὐτὸ ἀκριβῶς ὑπονοεῖ ὅταν λέη· Ἐνῶ μιλοῦσε αὐτὸς ἀκόμα στὸν κόσμο. Σὰ νὰ λέη· Δὲν ἦταν ἄλλη ὥρα; Δὲν μποροῦσαν νὰ μιλήσουν ἰδιαιτέρως; Μὰ καὶ γιὰ ποιὸ λόγο ἤθελαν νὰ μιλήσουν; Ἄν ἦταν γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῆς ἀλήθειας, ἔπρεπε νὰ μιλήσουν φανερὰ καὶ μπροστὰ σὲ ὄλους, ὥστε νὰ ὠφεληθοῦν καὶ οἱ ἄλλοι· ἂν ὅμως γιὰ πράγματα μὲ ἀτομικὸ ἐνδιαφέρον δὲν ἔπρεπε νὰ βιάζονται τόσο. Ἄφοῦ δὲν ἐπέτρεψε τὴν ταφὴ τοῦ πατέρα, γιὰ νὰ μὴν ἐμποδιστοῦν νὰ τὸν ἀκολουθήσουν, πολὺ περισσότερο δὲν ἔπρεπε νὰ διακόψη τὴν ὁμιλία του γιὰ χάρη ἀνθρώπων χωρὶς συγγενικὴ σχέση. Φανερὸ λοιπὸν πῶς ἀπὸ κενοδοξία μόνο ἐνεργοῦσαν ἔτσι. Αὐτὸ τὸ ἔλεγε καὶ ὁ Ἰωάννης ὅτι οὔτε οἱ ἀδελφοὶ του δὲν πίστευαν σ' αὐτόν. Κι ἐπαναλαμβάνει τὰ λόγια τους, πὺ εἶναι γεμᾶτα ἀπὸ ἀστοχασιά· ὅτι τὸν τραβοῦσαν πρὸς τὰ Ἱεροσόλυμα, ὄχι γι' ἄλλο λόγο ἀλλὰ νὰ κερδίσουν δόξα ἀπὸ τὰ θαύματά του. Ἄν κάμης αὐτὰ τὰ θαύματα, λέει, παρουσιάσου στὸν κόσμο. Κανένας δὲν κάμει κάτι στὰ κρυφὰ καὶ θέλει ἔπειτα νὰ εἶναι γνωστός. Τότε κι αὐτὸς τοὺς ἐπιτίμησε, κατηγορῶντας τὸ σαρκικὸ φρόνημά τους. Οἱ Ἰουδαῖοι τὸν περιγελοῦσαν, ὅτι δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ γιὸς τοῦ μαραγκοῦ, πὺ ξαίρομε τὸν πατέρα καὶ τὴ μητέρα του κι οἱ ἀδελφοὶ του δὲν εἶναι τῆς σειρᾶς μας; Γι' αὐτὸ κι ἐκεῖνοι ἀποκρούοντας τὴν ἀσημότητα τῆς γενιᾶς τους, τὸν ἔσπρωχναν στὴν ἐπίδειξη τῶν θαυμάτων του. Γι' αὐτὸ τοὺς ἀντιφέρεται, θέλοντας νὰ θεραπεύση τὸ νόσημά τους. Ἄν ἤθελε ν' ἀρνηθῆ τὴ μητέρα του, θὰ τὸ ἔκαμε, ὅταν ἐκεῖνοι τὸν περιγελοῦσαν. Τότε ὅμως φαίνεται ὅτι τόσο φροντίζει γι' αὐτήν, ὥστε καὶ στὸν ἴδιο τὸν σταυρό ὅταν ἦταν, τὴν ἐμπιστεύεται στὸν πιὸ ἀγαπητὸ ἀπ' ὄλους μαθητὴ του καὶ πολλὰ τοῦ παραγγέλλει γι' αὐτήν. Τώρα ὅμως δὲν ἐνεργεῖ ἔτσι, ἐπειδὴ φροντίζει γι' αὐτήν καὶ τοὺς ἀδελφούς. Ἐπειδὴ τὸν ἔβλεπαν σὰν ἀπλὸ ἄνθρωπο καὶ ἐνιωθαν κενοδοξία, ἀπομακρύνει τὸ πάθος τους, ὄχι ἐπιπλήττοντας τους ἀλλὰ διορθώνοντάς τους. Ἐμεῖς ἄς προσέξωμε ὄχι μόνο τοὺς λόγους, πὺ ἐκφράζουν τὴ ζυγισμένη ἐκτίμηση, ἀλλὰ καὶ τὴν οἴηση καὶ τὴν τόλμη πὺ ἔδειξαν οἱ ἀδελφοὶ του καὶ ποιὸς ἦταν αὐτὸς πὺ ἐπιτιμοῦσε. Δὲν ἦταν ἀπλὸς ἄνθρωπος, ἀλλὰ ὁ Μονογενὴς τοῦ θεοῦ. Ἀκόμα τί ἐπιδίωκε μὲ τὴν ἐκτίμηση; Δὲν ἤθελε νὰ τοὺς ὀδηγήσῃ σ' ἀδιέξοδο ἀλλὰ νὰ τοὺς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ ἓνα πολὺ τυραννικὸ πάθος καὶ λίγο λίγο νὰ τοὺς ἀνεβάσῃ στὴ σωστὴ ἀντίληψη γιὰ τὸν ἑαυτό του καὶ νὰ τοὺς πείσῃ ὅτι δὲν ἦταν μόνο γιὸς τῆς ἀλλὰ καὶ Κύριος. Θὰ δοῦμε τότε ὅτι

ἦταν σ' αὐτὸν πολὺ ταιριαστὸ νὰ ἐπιτιμᾷ καὶ ἐκεῖνη κέρδιζε ὠφέλεια. Κι ἀκόμα ὅτι ἦταν μιὰ ἐπιτίμηση πολὺ ἥπια. Δὲν εἶπε στὴ μητέρα του· Φύγε, γιατί δὲν εἶσαι ἡ μητέρα μου. Ἀλλὰ ἀπευθύνεται σ' ἐκεῖνο πού τοῦ μίλησε· εἶπε· Ποιά εἶναι ἡ μητέρα μου; Πετυχαίνει καὶ τοῦτο μὲ τὸ λόγο του· νὰ μὴν ἀμελοῦν τὴν ἀρετὴ μήτε αὐτοὶ μήτε ἄλλοι μὲ τὸ θάρρος τῆς συγγένειας. Γιατὶ ἂν δὲν ὠφελοῦσε ἐκεῖνην τὸ ὅτι ἦταν μητέρα του ἂν δὲν εἶχε ἀρετὴ, μὲ δυσκολία κάποιον ἄλλον θὰ ἔσωζε ἡ συγγένεια. Μιὰ καλὴ καταγωγὴ μόνο ὑπάρχει, νὰ κάμης τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς καταγωγῆς εἶναι καλύτερο ἀπὸ κεῖνο καὶ πιὸ βασικὸ.

β. Ἄς ἔχουμε στὸ νοῦ μας αὐτὰ κι ἄς μὴν καυχώμαστε μήτε γιὰ τὰ ἐξαίρετα παιδιὰ μας, ἂν δὲν ἔχουμε οἱ ἴδιοι τὴν ἀρετὴ τους, μήτε γιὰ τοὺς γενναίους πατέρες μας, ἂν δὲν ἔχουμε τὴν ἴδια γενναιότητα. Γίνεται νὰ μὴν εἶναι πατέρας σου κι αὐτὸς πού σε γέννησε, κι αὐτὸς πού δὲ σε γέννησε νὰ εἶναι. Γι' αὐτὸ ὅταν ἄλλοτε τοῦ εἶπε κάποια γυναῖκα· Μακαρισμένη ἡ γυναῖκα πού σε γέννησε καὶ σε θήλασε, δὲν εἶπε, δὲ μὲ γέννησε γυναῖκα οὔτε θήλασα. Εἶπε τοῦτο· Καλά, ἀλλὰ μακαρισμένοι ὅσοι κάνουν τὸ θέλημα τοῦ Πατέρα μου. Βλέπετε ὅτι ποτὲ δὲν ἀρνεῖται τὴ φυσικὴ συγγένεια, προσθέτει ὅμως τὴ συγγένεια τῆς ἀρετῆς. Κι ὁ Πρόδρομος λέγοντας· Γεννήματα ἐχιδνῶν, μὴ πῆτε πατέρα ἔχομε τὸν Ἀβραάμ, δὲ θέλει νὰ δείξη ὅτι δὲν προέρχονται ἀπὸ τὸν Ἀβραάμ, ἀλλὰ ὅτι ἡ καταγωγὴ τους αὐτὴ σε τίποτε δὲν τοὺς ὠφελεῖ, ἂν δὲν ἔχουν τὴ συγγένεια τῆς διαγωγῆς. Τὸ ἴδιο δηλώνει κι ὁ Χριστός, ὅταν ἔλεγε· Ἄν ἦσατε παιδιὰ τοῦ Ἀβραάμ, θὰ ἐκάματε τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ. Δὲ θέλει νὰ τοὺς ἀποξενώσει ἀπὸ τὴ φυσικὴ συγγένεια ἀλλὰ τοὺς ὑποδεικνύει νὰ ἐπιδιώξουν τὴν ἀνώτερη ἀπὸ αὐτὴν καὶ βασικώτερη. Αὐτὸ ἀποδεικνύει κι ἄλλοῦ, ἀλλὰ μὲ τρόπο λιγώτερο πειραχτικὸ καὶ λεπτότερο, γιατί βέβαια μιλοῦσε στὴν μητέρα του. Δὲν εἶπε ὅτι «δὲν εἶναι μητέρα μου, ἐπειδὴ δὲν κάμουν τὸ θέλημά μου»· οὔτε τοὺς ἀποκήρυξε οὔτε τοὺς καταδίκασε· τοὺς ἀναγνωρίζει ἀκόμα τὸ δικαίωμα τῆς βουλήσεώς τους, μιλῶντας τους μὲ τὴ μετριοπάθεια πού τοῦ ταιριάζει. Αὐτοὶ πού κάνουν τὸ θέλημα, λέει, τοῦ Πατέρα μου, αὐτοὶ εἶναι ἀδελφός μου καὶ μητέρα μου. Ὡστε ἂν θέλουν νὰ εἶναι, ἄς βαδίσουν τὸ δρόμο αὐτό. Κι ὅταν φώναξε ἡ γυναῖκα «μακαρισμένη ἡ γυναῖκα πού σε γέννησε, δὲ εἶπε «δὲν εἶναι μητέρα μου, ἀλλὰ ἂν θέλη νὰ εἶναι μακαρισμένη, ἄς κάμη τὸ θέλημα τοῦ Πατέρα μου. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος μοῦ εἶναι ἀδελφός καὶ ἀδελφὴ καὶ μητέρα». Ὑψος

τιμῆς, ἀξία τῆς ἀρετῆς. Σὲ τὶ κορυφὲς ἀνεβάζει ὅποιον τὴ διαθέτει! Πόσες γυναῖκες ἐμακάρισαν τὴν ἁγία Παρθένο κι εὐχήθηκαν νὰ γίνουν οἱ ἴδιες τέτοιες μητέρες κι ἄς ἔχασαν τὰ πάντα. Τί λοιπὸν τοὺς ἐμποδίζει; Μᾶς ἄνοιξαν πλατὺ δρόμο, καὶ μποροῦν ὄχι μόνο γυναῖκες ἀλλὰ καὶ ἄνδρες νὰ βρεθοῦν σ' αὐτὸ τὸ ἐπίπεδο καὶ σὲ ἀκόμα ψηλότερο. Αὐτὸ ἔχει πολὺ περισσότερη δύναμη νὰ φτιάξη τὴ μητέρα παρὰ ἐκεῖνοι οἱ πόνοι τοῦ τοκετοῦ. Ὡστε ἂν ἀξίζη ἐκεῖνο νὰ μακαρίζεται, πολὺ περισσότερο ἀξίζει αὐτό, ὅσο βασικώτερο εἶναι. Μὴν ἔχης λοιπὸν τὴν ἐπιθυμία μόνο ἀλλὰ μὲ πολλὴ προθυμία βάδιζε καὶ τὸ δρόμο, ποὺ θὰ σὲ φέρη στὴν ἐκπληρωσὴ τῆς ἐπιθυμίας σου. Αὐτὸ εἶπε καὶ βγῆκε ἀπὸ τὸ σπίτι. Παρατηρήσατε πῶς καὶ τοὺς ἐπιτίμησε καὶ αὐτὸ ἔκαμε ποὺ ποθοῦσαν. Τὸ ἴδιο κάμει καὶ στοὺς γάμους. Κι ἐκεῖ ἐπιτίμησε τὴ μητέρα του, ὅταν ζητοῦσε πρὶν ἀπὸ τὴν ὥρα καὶ συνάμα δὲν ἐναντιώθηκε· μὲ τὸ πρῶτο ἤθελε νὰ διορθώσῃ τὴν ἀνθρώπινη ἀδυναμία τους, μὲ τὸ δεύτερο ἔδειξε τὴν ἀγάπη πρὸς τὴ μητέρα του. Ἔτσι κι ἐδῶ· καὶ τὴ νόσο τῆς κενοδοξίας ἐθεράπευσε καὶ ὅπως ἔπρεπε ἐτίμησε τὴν μητέρα του, μολονότι ἦταν ἄκαιρη ἢ αἴτησή της. Τὴν ἡμέρα ἐκείνη, γράφει ὁ Εὐαγγελιστῆς, βγῆκε ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ καθόταν κοντὰ στὴ θάλασσα. Ἄν θέλετε, τοὺς λέει, νὰ ἰδῆτε καὶ ν' ἀκούσετε, ἰδοὺ βγαίνω ἔξω καὶ σᾶς μιλῶ. Ἀφοῦ ἔκαμε πολλὰ θαύματα, παρέχει πάλι τὴν ὠφέλεια τῆς διδασκαλίας του. Καὶ κάθεται κοντὰ στὴ θάλασσα, ψαρὰς ποὺ προσπαθεῖ νὰ πιάσῃ στὰ δίχτυα του τοὺς κατοίκους τῆς γῆς. Καὶ δὲν κάθισε τυχαῖα κοντὰ στὴ θάλασσα· ὁ Εὐαγγελιστῆς κάνει ὑπαινιγμό. Τὸ ἔκαμε γιὰ νὰ δείξῃ ὅτι ἤθελε μὲ προσοχὴ νὰ φτιάξῃ τὸ θέατρο, νὰ τοὺς ἔχη ὅλους ἐμπρὸς καὶ κανένα στὰ νῶτα. Καὶ μαζεύτηκε, συνεχίζει, κοντὰ τοῦ κόσμος πολὺς, ὥστε ἀναγκάστηκε νὰ μπρῆ καὶ νὰ καθίσῃ στὸ πλοῖο. Κι ὅλος ὁ κόσμος στεκόταν στὴν ἀκρογιαλιά. Κι ἀφοῦ κάθισε ἐκεῖ τοὺς μιᾶ μὲ παραβολές. «Καὶ τοὺς μίλησε, γράφει, πολλὴ ὥρα μὲ παραβολές». –Στὸ βουνὸ δὲν εἶχε κάμε ἔτσι, οὔτε ἔπλεξε τὸ λόγο του μὲ τὸσες παραβολές. – Τότε ἦσαν πλήθη μονάχα, κόσμος ἀκαλιέργητος· ἐδῶ ὅμως δὲν ἔλειπαν καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι – Προσέξτε τώρα ποιά παραβολὴ τοὺς ἀπευθύνει πρῶτα καὶ πῶς τὴν ἐκθέτει μὲ τὴ σειρὰ ὁ Ματθαῖος. Ποιά λοιπὸν λέγει πρώτη; Αὐτὴν ποὺ ἔπρεπε νὰ πῆ πρώτη, ποὺ κάνει προσεκτικώτερο τὸν ἀκροατῆ. Ἐπειδὴ ἦταν νὰ μιλήσῃ μεταφορικὰ, ξυπνᾷ πρῶτα τὸ μυαλὸ τῶν ἀκροατῶν του μὲ τὴν παραβολή. Γι' αὐτὸ κι ἄλλος εὐαγγελιστῆς τοὺς ἐπιτίμησε γιὰτὶ δὲν ἐννοοῦσαν. Πῶς δὲν ἀντιληφθήκατε τὴν παραβολή; Καὶ

δὲ μιλά γι' αὐτὸ μονάχα μὲ παραβολὲς ἀλλὰ γιὰ νὰ κάνη τὸ λόγο πρὸ παραστατικὸ καὶ νὰ τὸν ἐντυπώσῃ βαθύτερα καὶ νὰ φέρῃ τὰ πράγματα μπροστὰ στὰ μάτια τους. Τὸ ἴδιο κάνουν καὶ οἱ προφήτες.

γ'. Ποιὰ εἶναι λοιπὸν ἡ παραβολή; Ἴδου βγήκε λέει, αὐτὸς ποὺ σπέρνει γιὰ νὰ σπείρῃ. Ἀπὸ ποῦ βγήκε αὐτὸς ποὺ εἶναι παρὼν σ' ὅλα τὰ μέρη, αὐτὸς ποὺ τὰ γεμίζει ὅλα; Καὶ πῶς βγήκε; Ὅχι τοπικὰ ἀλλὰ κατὰ τὴ σχετικὴ μὲ ἐμᾶς οἰκονομία του, ἔγινε πλησιέστερός μας μὲ τὴν ἔνδυση τῆς σάρκας. Ἐπειδὴ δὲν μπορούσαμε νὰ μποῦμε ἐμεῖς, καθὼς μᾶς ἔκλειναν τὴν εἴσοδο τὰ ἁμαρτήματά μας, βγαίνει ἐκεῖνος σ' ἐμᾶς. Καὶ μὲ ποιὸ σκοπὸ βγήκε; Γιὰ νὰ καταστρέψῃ τὴ γεμάτη ἀπὸ ἀγκάθια γῆ καὶ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς γεωργούς; καθόλου· ἀλλὰ νὰ καλλιεργήσῃ καὶ νὰ φροντίσῃ καὶ νὰ σπείρῃ τὸ λόγο τῆς εὐσέβειας. Σπόρο ἐδῶ ἐννοεῖ τὴ διδασκαλία· χωράφι τὶς ψυχὲς τῶν ἀνθρώπων· σπορέα τὸν ἑαυτό του. Καὶ ποιὰ ἡ τύχη τοῦ σπόρου τούτου; Τὰ τρία μέρη χάνονται, μένει τὸ ἓνα. Κι ὅπως ἔσπερνε, μέρος τοῦ σπόρου ἔπεσε κοντὰ στὸ δρόμο. Κι ἦρθαν τὰ πουλιὰ καὶ τὸν ἔφαγαν.

Δὲν εἶπε ὅτι αὐτὸς ἔριξε τὸ σπόρο ἀλλὰ ἔπεσε. Μέρος τοῦ σπόρου ἔπεσε στὴν πέτρα, ὅπου δὲν εἶχε χῶμα πολὺ· φύτρωσε ἀμέσως ἐπειδὴ δὲν εἶχε βάθος ἢ γῆ· τὸ χτύπησε ὁ ἥλιος ποὺ βγήκε καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶχε ρίζα ξεράθηκε. Ἄλλο μέρος ἔπεσε στ' ἀγκάθια ἀλλὰ τ' ἀγκάθια ψήλωσαν καὶ ἔπνιξαν τὰ φυτὰ. Ἄλλο μέρος ἔπεσε στὴ καλὴ γῆ κι ἔδωσε καρπὸ στὰ ἑκατὸ, καὶ στὰ ἑξῆντα καὶ στὰ τριάντα. Ὅποιος ἔχει αὐτιά ἄς ἀκούῃ. Τὸ τέταρτο ἔμεινε μόνο κι ὄχι ἴσο μὲ τ' ἄλλα ἀλλὰ κι ἐδῶ μὲ μεγάλη διαφορά. Τὰ ἔλεγε αὐτὰ δείχνοντας ὅτι πλούσια μιλοῦσε σ' ὅλους. Κι ὅπως αὐτὸς ποὺ σπέρνει δὲ χωρίζει τὸ χωράφι ποὺ ἀπλώνεται μπροστὰ του ἀλλὰ ἀπλᾶ καὶ χωρὶς νὰ κάνῃ διάκριση ρίχνει τὸ σπόρο, ἔτσι κι αὐτὸς δὲν ξεχωρίζει πλούσιο καὶ φτωχό, σοφὸ καὶ ἄσοφο, ὀκνηρὸ καὶ ἐνεργητικὸ, γενναῖο καὶ δειλό· μιλοῦσε σ' ὅλους, ἐκπληρώνοντας τὴν ἀποστολὴ του, ἄν καὶ γνωρίζῃ τί θὰ συμβῇ. Θέλει νὰ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ πῇ·

«τί ἔπρεπε νὰ κάνω ποὺ δὲν τὸ ἔκαμα;». Καὶ οἱ προφῆτες παρομοιάζουν τὸ λαὸ μὲ ἀμπέλι. «Ἀπόχτησε ἀμπέλι ὁ ἀγαπητός», γράφει. Καὶ «μεταφύτεψε ἀμπέλι ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο». Ὁ Χριστὸς μιλάει γιὰ σπόρο, γιὰ νὰ φανερωθῇ τί πρᾶγμα; Ὅτι τώρα θὰ εἶναι γρήγορη ἢ ὑπακοὴ κι εὐκολώτερη καὶ θὰ δώσῃ ἀμέσως τὸν καρπὸ τῆς. Κι ὅταν ἀκούσετε ὅτι βγήκε αὐτὸς ποὺ σπέρνει γιὰ νὰ σπείρῃ, μὴ τὸ θεωρήσετε τοῦτο ταυτολογία. Γιατὶ αὐτὸς ποὺ σπέρνει βγαίνει πολλὰς φορὲς καὶ γιὰ ἄλλη ἐργασία, νὰ

συμπλήρωση, νὰ κάψη τὰ ἄχρηστα χόρτα, νὰ βγάλη τ' ἀγκάθια, νὰ φροντίζη γιὰ κάτι ἄλλο. Αὐτὸς ὅμως βγήκε γιὰ νὰ σπείρη. Πέστε μου τώρα, πῶς χάθηκε ὁ περισσότερος σπόρος. Ὅχι ἀπὸ ἀφορμὴ αὐτὸν ποὺ ἔσπειρε, ἀλλὰ ἀπὸ ἀφορμὴ τῆ γῆ ποὺ δέχτηκε τὴ σπορά, δηλαδή τὴν ψυχὴ ποὺ δὲν ἄκουσε. Καὶ γιατί δὲ λέει, ὅτι ἄλλο σπόρο δέχτηκαν οἱ ὀκνηροὶ καὶ τὸν χάλασαν, ἄλλον οἱ πλούσιοι καὶ τὸν ἔπνιξαν κι ἄλλον οἱ ἀδιάφοροι καὶ τὸν πρόδωσαν; Δὲ θέλει νὰ τοὺς χτυπήσῃ δυνατὰ, γιὰ νὰ μὴν τοὺς ὀδηγήσῃ στὴν ἀπόγνωση ἀλλὰ ἀφήνει τὸν ἔλεγχο στὴν συνείδηση τῶν ἀκροατῶν. Καὶ δὲν τὸ ἔπαθε αὐτὸ ὁ σπόρος μονάχα ἀλλὰ καὶ τὸ δίχτυ. Γιατὶ πολλὰ ἄχρηστα ἔφερε κι αὐτό. Καὶ τοὺς λέει αὐτὴ τὴν παραβολὴ προαλείφοντας καὶ προετοιμάζοντας τοὺς μαθητὰς νὰ μὴν ἀπογοητεύωνται, ἀκόμα κι ἂν χάνωνται περισσότεροι ἀπ' ὅσους ποὺ δέχονται τὸ λόγο. Αὐτὸ ἔγινε καὶ στὸ Δεσπότη· κι αὐτὸς ποὺ ἐγνώριζε ἀπὸ πρῶτα ὅτι αὐτὰ θὰ γίνουν δὲν ἀρνήθηκε τὴ σπορά. Καὶ πῶς δικαιολογεῖται ἡ σπορὰ πάνω στ' ἀγκάθια καὶ στὴν πέτρα καὶ στὸν δρόμο; Βέβαια εἶναι ἀδικαιολόγητη στὴν περίπτωση τοῦ πραγματικοῦ σπόρου καὶ τῆς γῆς. Στὶς ψυχὲς ὅμως καὶ τῆ διδασκαλία, γίνεται αὐτὸ ἀφορμὴ γιὰ πολὺν ἔπαινο. Σωστὰ μπορεῖς νὰ κατηγορήσῃς τὸ γεωργὸ ποὺ σπέρνει ἔτσι. Γιατὶ δὲν πρόκειται ἡ πέτρα νὰ γίνῃ γῆ, καὶ ὁ δρόμος νὰ μὴν εἶναι δρόμος καὶ τὰ ἀγκάθια ἀγκάθια. Στὶς λογικὲς ὅμως ὑπάρξεις δὲ γίνεται ἔτσι. Εἶναι δυνατὸ ἡ πέτρα ν' ἀλλάξῃ καὶ νὰ γίνῃ εὐφορὴ γῆ, κι ὁ δρόμος νὰ μὴν πατιέται πιά, μήτε νὰ εἶναι ἀνοιχτὸς σ' ὄλους τοὺς περαστικούς ἀλλὰ νὰ γίνῃ χωράφι γόνιμο καὶ τ' ἀγκάθια νὰ ἐξαφανιστοῦν καὶ οἱ σπόροι νὰ ἔχουν μεγάλη ἄνεση -Ἄν δὲν ἦταν αὐτὸ σωστό, δὲ θὰ ἔσπερνε ἐκεῖνος. Κι ἂν δὲν ἔγινε σ' ὄλους μεταβολή, δὲν ἐξαρτᾶται ἀπ' αὐτὸν ποὺ ἔσπειρε ἀλλ' ἀπ' αὐτοὺς ποὺ δὲ θέλησαν ν' ἀλλάξουν. Ἐκεῖνος ἔκαμε τὸ δικό του ἔργο. Ἄν αὐτοὶ τὸ πρόδωσαν, δὲν ἔχει εὐθύνη αὐτὸς ποὺ ἔδειξε τόση φιλανθρωπία. Προσέξτε σεῖς ὅτι δὲν εἶναι ἓνας ὁ δρόμος τῆς καταστροφῆς ἀλλὰ πολλοὶ καὶ διάφοροι μεταξύ τους. -Οἱ ἄνθρωποι ποὺ παρομοιάζονται μὲ δρόμο εἶναι οἱ βάνουσοι καὶ οἱ ὀκνηροὶ καὶ οἱ ἀδιάφοροι· μὲ τὴν πέτρα οἱ πιὸ ἀσθενικοὶ μόνο. Τὰ πετρώδη μέρη ποὺ δέχτηκαν τὸ σπόρο εἶναι αὐτοὶ ποὺ ἀκοῦν τὸ λόγο καὶ τὸν δέχονται ἀμέσως μὲ χαρά, δὲ ριζώνει ὅμως μέσα τους βαθιὰ ἀλλὰ εἶναι προσωρινός. Κι ὅταν ἔρθῃ θλίψη ἢ διωγμὸς ἐξ αἰτίας τοῦ λόγου, σκανδαλίζονται ἀμέσως. Σὲ καθέναν ποὺ ἀκούει τὸ λόγο τῆς ἀλήθειας καὶ δὲν τὸν κατανοεῖ ἔρχεται ὁ πονηρὸς κι ἀρπάζει τὸ σπόρο ἀπὸ τὴν καρδιά του. Αὐτὸς εἶναι ὁ σπόρος ποὺ ἔπεσε στὸ

δρόμο. Ούτε είναι ίσο να απομαραθῆ ἡ διδασκαλία χωρὶς νὰ τὴν πειράζῃ εἴτε νὰ τὴν κλονίζει κανένας καὶ νὰ τὸ πάθῃ αὐτὸ ἐπειδὴ ἀπειλοῦνται δοκιμασίες. Αὐτοὶ πάλι ποὺ μοιάζουν μὲ τ' ἀγκάθια εἶναι πολὺ πιὸ ἀσυγχώρητοι ἀπ' τοὺς ἄλλους.

δ. Γιὰ νὰ μὴν πάθωμε κάτι ἀπ' αὐτὰ ἅς σκεπάσωμε μὲ τὴν προθυμία μας τοὺς λόγους καὶ μὲ τὴν ἀδιάκοπη μνήμη. Κι ἂν τοὺς ἀρπάξῃ ὁ διάβολος, στὸ χέρι μας εἶναι μὰ μὴν τοὺς ἀρπάξῃ· κι ἂν ξηραίνωνται οἱ σπόροι, δὲ γίνεται αὐτὸ ἀπὸ τὴ ζέστη –γιατὶ δὲν εἶπε ὅτι ξεράθηκαν ἀπὸ τὴ ζέστη, ἀλλὰ ἐπειδὴ δὲν εἶχαν ρίζα· κι ἂν πνίγεται ὁ λόγος, δὲ γίνεται ἀπὸ τ' ἀγκάθια ἀλλὰ ἀπ' αὐτοὺς ποὺ ἀφήνουν τ' ἀγκάθια νὰ μεγαλώσουν. Εἶναι δυνατό, ἂν θέλῃς, νὰ ἐμποδίσης τὴ βλαβερὴ αὐτὴ βλάστηση καὶ νὰ χρησιμοποιήσης τὸν πλοῦτο σου ὅπως πρέπει. Γι' αὐτὸ δὲν εἶπε, ἡ ζωὴ αὐτὴ ἀλλὰ ἡ φροντίδα τῆς ζωῆς αὐτῆς. Οὔτε ὁ πλοῦτος ἀλλὰ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου. Ἄς μὴ κατηγοροῦμε λοιπὸν τὰ πράγματα ἀλλὰ τὸ χαλασμένο φρόνημα. Εἶναι δυνατό νὰ εἶναι κανένας πλούσιος καὶ νὰ μὴν ξεγελιέται· καὶ στὴ ζωὴ αὐτὴ νὰ ζῆ καὶ νὰ μὴν πνίγεται μὲ τὶς φροντίδες. Ἐχει ὁ πλοῦτος δυὸ μειονεκτήματα ἀντίθετα· τὸ ἕνα βασανίζει καὶ σκοτίζει, ἡ μέριμνα· τὸ ἄλλο προκαλεῖ τὴ μαλθακότητα, ἡ τρυφή. Καὶ καλὰ εἶπε «ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου». Ὅλα ποὺ μᾶς δίνει ὁ πλοῦτος εἶναι ἀπάτη. Εἶναι ἀπλὲς λέξεις ποὺ δὲν ἀντιπροσωπεύουν πράγματα. Ἡ ἀπόλαυση, ἡ δόξα, ὁ καλλωπισμὸς, ὅλα αὐτὰ εἶναι μιὰ φαντασία ξεκομμένη ἀπὸ τὰ πράγματα. Ἀφοῦ ἀνάφερε τοὺς τρόπους τῆς ἀπώλειας, θέτει ὕστερα τὴν καλὴ γῆ· δὲ μᾶς ἀφήνει ἔτσι στὴν ἀπόγνωση ἀλλὰ μᾶς δίνει τὴν ἐλπίδα τῆς μετανοίας καὶ δείχνει ὅτι εἶναι δυνατό ἀπὸ ὅσα εἶπε νὰ γυρίσωμε σ' αὐτήν. Ἀλλὰ πάλι μόλο ποὺ ἡ γῆ εἶναι καλὴ, ἕνας ὁ σπορέας καὶ ὁ σπόρος ὁ ἴδιος, γιατί ἄλλος ἀποδίδει στὰ ἑκατό, ἄλλος στὰ ἐξῆντα κι ἄλλος στὰ τριάντα; Ἐδῶ πάλι ἡ διαφορὰ βρίσκεται στὴ φύση τῆς γῆς. Ὅπου ὑπάρχει καλὴ γῆ, εἶναι σ' αὐτὴ κι ἡ διαφορὰ πολλή. Βλέπετε ὅτι δὲν εἶναι αἷτιος ὁ γεωργός, οὔτε ὁ σπόρος ἀλλὰ ἡ γῆ, ποὺ δέχεται τὸ σπόρο· ὄχι ἀνάλογα μὲ τὴ φύση ἀλλὰ μὲ τὴ γνώμη. Κι ἐδῶ ὑπάρχει πολλὴ φιλανθρωπία, γιατί δὲν ἀπαιτεῖ ἀπ' ὅλους τὸ ἴδιο μέτρο τῆς ἀρετῆς ἀλλὰ καὶ τοὺς πρώτους δέχεται, καὶ τοὺς δεύτερους δὲ διώχνει καὶ δίνει θέση καὶ στοὺς τρίτους. Αὐτὰ τὰ λέει, γιὰ νὰ μὴ νομίσουν αὐτοὶ ποὺ τὸν ἀκολουθοῦν ὅτι φτάνει ἡ ἀκρόαση μόνο γιὰ τὴ σωτηρία. Καὶ γιὰ ποιὸ λόγο δὲν ἀναφέρει καὶ τὶς ἄλλες κακίες, ὅπως εἶναι ἡ ἐπιθυμία τῶν σωμάτων, ἡ κενοδοξία... Μὲ τὶς ἐκφράσεις «μέριμνα τῆς ζωῆς αὐτῆς», καὶ «ἀπάτη τοῦ πλούτου» τ' ἀνάφερε ὅλα. Γιατὶ ἡ κενοδοξία κι ὅλα τ' ἄλλα περιλαμβάνονται

«στη ζωή αυτή» και «στη άπάτη του πλούτου». κι αν πής την απόλαυση, τη λαιμαργία, τη ζήλεια, την κενοδοξία και τὰ ὅμοια. Πρόσθεσε συνάμα τὸ δρόμο τὴν πέτρα, γιὰ νὰ δείξη ὅτι δὲ φτάνει ν᾿άχης ἀπλλαγῆ ἀπὸ τὴν περιουσία μονάχα ἀλλὰ πρέπει νὰ πραγματοποιήσης και τὴν ἄλλη ἀρετή. Τί σημαίνει, νὰ εἶσαι ἐλεύθερος ἀπὸ χρήματα, νὰ εἶσαι ἄνανδρος ἢ μαλθακός; Καὶ πάλι, ἂν δὲν εἶσαι ἄνανδρος, εἶσαι ὅμως ὀκνηρὸς κι ἀδιάφορος στὴν ἀκρόαση τοῦ λόγου; Δὲ μᾶς φτάνει ἕνα μέρος τῆς ἀρετῆς γιὰ νὰ σωθοῦμε. Ἀλλὰ χρειαζόμαστε πρῶτα ἀκριβῆ ἀκρόαση και παντοτινὴ θύμηση κι ἔπειτα ἀνδρεία, ἔπειτα περιφρόνηση τῶν χρημάτων κι ἀπελευθέρωση ἀπ’ ὅλα τὰ βιωτικά. Γι’ αὐτὸ ἀκριβῶς θέτει αὐτὴν πρῶτα ἀπὸ ἐκείνη, γιὰτὶ αὐτὴ πρῶτα μᾶς χρειάζεται. (Πῶς θὰ πιστέψουν, ἂν δὲν ἀκούσουν; Ὅπως κι ἐμεῖς, ἂν δὲν προσέχωμε στὰ λεγόμενα, οὔτε νὰ πληροφορηθοῦμε δὲ θὰ μπορέσωμε τί πρέπει νὰ κάνωμε). Ἐπειτα ἀναφέρει τὴν ἀνδρεία και τὴν περιφρόνηση τῶν παρόντων. Ἄς ἀκοῦμε αὐτὰ κι ἄς περιτειχίζωμε γύρω γύρω τὸν ἑαυτὸ μας, δίνοντας προσοχὴ στὴ διδασκαλία κι ἀφήνοντας τὶς ρίζες νὰ πᾶνε βαθιὰ και καθαρίζοντας τὸν ἑαυτὸ μας ἀπ’ ὅλα τὰ βιοτικά. Ἄν ὅμως ἄλλα κάνωμε κι ἄλλα παραμελοῦμε, δὲν κερδίζωμε τίποτα· κι ἂν δὲν χανώμαστε ἔτσι, χανόμαστε ἀλλιῶτικα. Τί διαφορὰ ὑπάρχει ἂν χαθοῦμε ὄχι ἐξ αἰτίας τοῦ πλούτου ἀλλὰ ἀπὸ ὀκνηρία, κι ἂν καταστραφοῦμε ὄχι ἀπὸ ὀκνηρία ἀλλὰ ἀπὸ ἀνανδρία; Κι ὁ γεωργὸς εἶτε ἔτσι εἶτε ἀλλιῶς χάσῃ τὸ σπόρο του, ἴδια λυπᾶται. Ἄς μὴν παρηγορούμαστε λοιπὸν, ἐπειδὴ δὲν χανόμαστε μὲ ὅλους μαζὶ τοὺς τρόπους· ἄς λυπούμαστε μ’ ὅποιον τρόπο κι ἂν χανώμαστε κι ἄς κάψωμε τὰ ἀγκάθια, γιὰτὶ πνίγουν τὸ λόγο. Τὸ γνωρίζουν αὐτὸ ὅσοι πλουτοῦν, ποὺ δὲν εἶναι χρήσιμοι μήτε γι’ αὐτὰ μήτε και γι’ ἄλλα. Ἐτσι ὅπως ἔγιναν δοῦλοι κι αἰχμάλωτοι τῶν ἀπολαύσεων εἶναι ἄχρηστοι και γιὰ τὰ κοσμικὰ ζητήματα· κι ἂν εἶναι γι’ αὐτὰ, εἶναι πολὺ περισσότερο γιὰ τὰ οὐράνια. Διπλὴ βλάβη τοῦ νοῦ μας προέρχεται ἀπ’ αὐτὰ, κι ἀπὸ τὴν τρυφὴ κι ἀπὸ τὴ φροντίδα. Ἀπ’ αὐτὰ τὸ καθένα χωριστὰ εἶναι ἱκανὸ νὰ βουλιάξῃ τὸ σκάφος μας· ὅταν συνεργαστοῦν και τὰ δύο σκεφτῆτε πόσο μεγάλη γίνεται ἡ τρικυμία.

ε. Μὴ θαυμάσετε ποὺ ὠνόμασε τὴν τρυφὴ ἀγκάθια. Δὲν τὸ γνωρίζει ὅποιος παραφέρεται ἀπὸ τὸ πάθος. Οἱ φρόνιμοι γνωρίζουν ὅτι προξενεῖ περισσότερο πόνος ἀπὸ τ’ ἀγκάθια, κι ὅτι ἡ τρυφὴ πιὸ πολὺ ἀπ’ ὅ,τι ἡ μέριμνα καταδαπανᾷ τὴν ψυχὴ. Οὔτε τόσο βασανίζεται κάποιος ἀπὸ τὴ φροντίδα, ὅσο ἀπὸ τὴν ἀφθονία. Ὅταν πολιορκοῦν τὸν τρυφηλὸ ἀγρυπνίες, και ἡμικρανίες και

πονοκέφαλοι καὶ πόνοι τῶν σπλάχνων, σκεφθῆτε ἀπὸ πόσα ἀγκάθια εἶναι ὅλ' αὐτὰ χειρότερα. Κι ὅπως τ' ἀγκάθια ἀπ' ὅπου κι ἂν τὰ κρατήσης ματώνουν τὰ χέρια, ὅμοια καὶ ἡ τρυφή καὶ τὰ πόδια καὶ τὰ χέρια καὶ τὸ κεφάλι καὶ τὰ μάτια κι ὅλα τὰ μέλη γενικὰ τὰ καταστρέφει. Καὶ εἶναι ξηρὴ καὶ ἄγονη, ὅπως τ' ἀγκάθια καὶ περισσότερη ἀπὸ κεῖνα λύπη προξενεῖ καὶ μάλιστα στὰ καίρια. Φέρνει πρόωρα γηρατεία, ἀμβλύνει τὶς αἰσθήσεις, σκοτίζει τὸ λογισμό, τραυματίζει τὴν ὀξύτητα τοῦ νοῦ, κάνει τὸ σῶμα πλαδαρό. Πιὸ πλούσια κάνοντας τὴν ἀποθήκη τῆς κοπριάς καὶ μαζεύοντας μεγάλο σωρὸ κακῶν παραμεγαλώνει τὸ φορτίο καὶ γεμίζει τὸ σῶμα παραπάνω ἀπὸ τὸ μέτρο. Γι' αὐτὸ κι οἱ πτώσεις εἶναι ἀδιάκοπες καὶ πυκνὰ τὰ ναυάγια. Γιατὶ παχαίνει τὸ σῶμα σου; πές μου –Μήπως σὲ προορίζομε γιὰ τὴ θυσία καὶ θὰ σὲ παραθέσωμε σὲ τραπέζι; Εἶναι ὀρθὸ νὰ παχαίνωμε τὰ πουλερικὰ μόνο· καὶ μήτε ἐκεῖνα Γιατὶ ὅταν παχύνουν εἶναι ἀκατάλληλα γιὰ τὴν ὑγιεινὴ ζωὴ. Τόσο κακὴ εἶναι ἡ τρυφή, ὥστε καὶ στ' ἄλογα ζῶα παρουσιάζει τὴ βλάβη της. Γιατὶ καὶ τὰ πουλερικὰ ποὺ τρυφοῦν τὰ κάνομε ἄχρηστα καὶ γιὰ τὸν ἑαυτὸ τους καὶ γιὰ μᾶς. Γιατὶ τὸ πάχος εἶναι ποὺ δημιουργεῖ τὶς ἀνωμαλίες στὴ χώνευση. Ἐκεῖνα ὅμως ποὺ δὲν τρέφονται ἔτσι ἀλλὰ περνοῦν, θὰ ἔλεγα μὲ νηστεία καὶ κανονικὴ δίαιτα, μὲ στέρηση καὶ ταλαιπωρία, αὐτὰ εἶναι χρήσιμα καὶ στὸν ἑαυτὸ τους καὶ στοὺς ἄλλους, καὶ ὡς τροφή καὶ γιὰ ὅλα τὰ ἄλλα. Αὐτοὶ ποὺ τρῶνε τὰ τελευταῖα εἶναι πιὸ ὑγιεῖς· ἐκεῖνοι ποὺ τρῶνε τὰ πρῶτα μοιάζουν μ' αὐτὰ τὰ ἴδια, γίνονται δυσκίνητοι καὶ φιλάσθενοι, χειροτερεύουν τὰ δεσμὰ τοῦ σώματός τους. Τίποτα δὲν εἶναι τόσο ἐχθρικὸ καὶ βλαβερὸ στὸ σῶμα, ὅσο ἡ τρυφή. Τίποτα δὲν ὀδηγεῖ στὴ διάρρηξη καὶ τὴ διάλυση τὸ σῶμα, ὅσο ἡ ἄσωτία. Γι' αὐτὸ κι ἀπὸ δῶ μεγάλη ἔκπληξη θὰ δοκιμάση κανεὶς μὲ τὴν ἀνοησία τους, ποὺ μήτε ὄση προσοχὴ ἔχουν ἄλλοι γιὰ τὰ ἄσκια τους δὲ θέλουν αὐτοὶ νὰ δείξουν γιὰ τὸν ἑαυτὸ τους. Τὰ ἄσκια οἱ ἔμποριοι τοῦ κρασιοῦ δὲν ἀφήνουν νὰ γεμίσουν περισσότερο ἀπὸ ὅσο πρέπει, γιὰ νὰ μὴ σκάσουν· αὐτοὶ ὅμως δὲν ἀξιώνουν μήτε γιὰ τόση πρὸνοια τὴν ταλαίπωρη κοιλιά τους. Ἀλλὰ ὅταν τὴ γεμίσουν καὶ τὴ σκάσουν ὡς τ' αὐτὰ καὶ τὴ μύτη, ὡς ἐπάνω στὸν οἰσοφάγο φέρνουν τὶς τροφές καὶ προκαλοῦν διπλῆ στενοχώρια καὶ στὴν ψυχὴ καὶ στὴ δύναμη ποὺ συντηρεῖ τὸ σῶμα. Μήπως γι' αὐτὸ ἔχεις τὸ λαιμό; Γιὰ νὰ τὸν ἀπογεμίσης ὡς ἐπάνω, στὸ στόμα, ἀπὸ σαπισμένο, κρασὶ καὶ τὴν ἄλλη φθορά; Ὅχι γι' αὐτὸ βέβαια, ἄνθρωπέ μου. Ἀλλὰ γιὰ νὰ ὑμνής πρῶτα τὸ θεὸ καὶ νὰ τοῦ ἀναπέμψης τὶς ἱερὲς προσευχὲς καὶ νὰ μελετᾷς τὸ θεῖο του

νόμο καὶ στὶς δίνης ὠφέλιμες συμβουλές στοὺς ἀδελφούς σου. Σὺ ὅμως σὰ νὰ τὸν ἔχῃς λάβει γι' αὐτό, δὲν ἀφήνεις οὔτε μιὰ στιγμή νὰ σταματήσῃ ἀπὸ τὴ λειτουργία αὐτὴ καὶ σ' ὅλη τὴ ζωὴ σου τὸν ὑποτάσσεις σ' αὐτὴν τὴν κακὴ δουλεία. Κι ὅπως ἂν προμηθευτῇ κάποιος κιθάρα μὲ χρυσὲς χορδές, τονισμένη ἀρμονικὰ κι ἀντὶ νὰ παίζη σ' αὐτὴ παναρμόνιο μέλος, τὴ σκεπάσῃ μὲ πολλὴ κοπριά καὶ λάσπη, ἔτσι κάνουν κι αὐτοί. Κοπριά ὠνόμασα ὄχι τὴν τροφὴ ἀλλὰ τὴν τρυφὴ καὶ τὴν πολλὴ ἐκείνη ἀκολασία. Γιατὶ τὸ παραπάνω ἀπὸ τὸ χρειαζούμενο δὲν εἶναι τροφὴ ἀλλὰ βλάβη μονάχα. Ἡ κοιλιά ἐγένεε μόνο γιὰ νὰ δέχεται τὶς τροφές· τὸ σῶμα ὅμως κι ὁ φάρυγγας κι ἡ γλῶσσα καὶ γιὰ ἄλλες λειτουργίες πιὸ ἀπαραίτητες. Ἀλλὰ καὶ ἡ κοιλιά δὲν ἐγένεε ἀπλᾶ γιὰ νὰ δέχεται τροφὴ ἀλλὰ τὴν κανονικὴ τροφὴ. Κι αὐτὸ τὸ φανερῶνει μὲ ἄπειρες φωνές, ὅταν τὴν ἐπηρεάσωμε μ' αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὴν πλεονεξία. Καὶ δὲ φωνάζει μόνο ἀλλὰ ἀμύνεται καὶ μᾶς ζητᾷ γιὰ τὴν ἀδικία τὴν πιὸ μεγάλη τιμωρία. Πρῶτα τιμωρεῖ τὰ πόδια ποὺ μᾶς σηκώνουν καὶ μᾶς μεταφέρουν στὰ πονηρὰ ἐκεῖνα συμπόσια, ἔπειτα ἀχρηστεύει τὰ χέρια ποὺ τὴ διακονοῦν, ἐπειδὴ τόσα καὶ τέτοια φαγητὰ τῆς πρόσφεραν· πολλοὶ βοηθήσανε νὰ παραμορφωθῇ καὶ τὸ ἴδιο τὸ στόμα τους καὶ τὰ μάτια καὶ τὸ κεφάλι. Κι ὅπως ὁ ὑπηρέτης, ὅταν τοῦ ἐπιβάλλουν κάτι πάνω ἀπὸ τὴ δύναμή του, φτάνει σ' ἀπόγνωση καὶ δὲν ὑπακούει πολλὰς φορὲς σ' αὐτὸν ποὺ τὸν διέταξε, ἔτσι κι αὐτὴ· μαζὶ μὲ τὰ μέλη ποὺ ἀνέφερα, ὅταν τὴν παραπιέσωμε, διαφθείρει καὶ καταστρέφει πολλὰς φορὲς καὶ τὸν ἴδιο τὸν ἐγκέφαλο. Κι αὐτὸ καλὰ τὸ οἰκονόμησε ὁ θεός, καὶ προξενῆται τόση βλάβη ἀπὸ τὴν παράβαση τοῦ μέτρου. Ἔτσι ὅταν θὰ ζῆς θεληματικὰ τὴν πνευματικὴ ζωὴ, νὰ μάθῃς ἀπὸ τὸ φόβο τόσης καταστροφῆς νὰ ἀκολουθῆς τὸ μέτρο καὶ χωρὶς νὰ θέλῃς. Ἐχοντας αὐτὸ στὸ νοῦ μας, ἅς ἀποφύγωμε τὴν τρυφὴ, ἅς ἀσκήσωμε τὸ μέτρο μ' ἐπιμέλεια, γιὰ νὰ ἀπολαύσωμε καὶ τὴ σωματικὴ ὑγεία καὶ νὰ ἐπιτύχωμε τὰ μελλοντικὰ ἀγαθὰ, ἀφοῦ ἀπαλλάξωμε τὴν ψυχὴ μας ἀπὸ κάθε ἀδυναμία μὲ τὴ χάρη καὶ τὴ φιλαθροπία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Σ' αὐτὸν ἀνήκει ἡ δόξα κι ἡ δύναμη στοὺς αἰῶνες. Ἀμήν.

Μητροπολίτου Τρίκκης καὶ Σταγῶν Διονυσίου

Πατερικὸν Κυριακοδρόμιον

Τόμος Δεύτερος

Ἀθῆναι 1969

σελ. .28-40